

Dragana Simić - Udruženje računovođa i knjigovođa Srbije URIKS za Pravnika u privredi

Povod za ovaj razgovor je želja uredništva časopisa "Pravnik u privredi" da se "dâ reč" privredi i privrednicima da se izjasne o problemima sa kojima se susreću u poslovanju svakodnevno, a takođe i dodatni doprinos unapređenju ženskog preduzetništva u Republici Srbiji.

Kažite nam nešto više o udruženju URIKS, kako je nastalo, koji su ciljevi i ko može biti član?

Mogu slobodno da kažem da su se računovođe i knjigovođe Srbije "okupile" na Facebook grupi Knjigovodstvo – računovodstvo pre pet godina. U vreme kada je Agencija za privredne registre uvodila Poseban informacioni sistem za dostavljanje finansijskih izveštaja elektronskim putem, kada je krenula prva primena elektronskog potpisivanja dokumenata, u trenucima kada se nalazite u bezizlaznoj situaciji jer ne možete da predate finansijski izveštaj jer elektronski servisi nisu bili jednostavni i spremni za upotrebu, značaj jedne takve Facebook grupe ne može da se opiše, značaj takve grupe je mogao samo da se doživi. URIKS je nastao kao potreba jedne takve grupe računovođa i knjigovođa da se pojavi kao lice sa pravnim subjektivitetom, sa namerom da naši klijenti i zakonodavac prepoznaju značaj ove struke u svakodnevnom poslovanju, da zaštitimo svoja prava i unapredimo položaj računovođa i knjigovođa. Lično smatram da trenutno u Republici Srbiji, privrednici knjigovođu doživljavaju kao „nužno zlo“. Namera nam je da se saradnja sa relevantnim državnim institucijama podigne na viši nivo, da se prepozna značaj praktičnog znanja i primene propisa u praksi kao bitan faktor prilikom donošenja izmena zakonskih i podzakonskih akata. Cilj koji smo sebi postavili nije nimalo lak ni jednostavan da se dostigne, posebno ukoliko uzmemo u obzir činjenicu da se svi mi iz URIKS-a operativno bavimo računovodstvenim poslovima. Član URIKS-a može da bude fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje se bavi računovodstvenim poslovima. URIKS nije strukovno udruženje tako da imamo članova čija delatnost nisu računovodstveni poslovi, ali to je situacija kada preduzetnik ili pravno lice ima svoje

računovodstvo.

Koliko mogu pomoći društvene mreže u informisanju i ujednačavanju stavova računovođa po spornim pitanjima?

Savremeni vidovi komunikacije su u mnogome zasnovani na korišćenju interneta pri čemu veliki doprinos i učešće daje komunikacija putem društvenih mreža. Svakako smatram da su informacije dostupne u većoj meri nego u periodu pre društvenih mreža. Sama razmena informacija je brža i jednostavnija nego ranije. Svakako, uvek je važno proceniti da li je informacija pouzdana i tačna. Jedna od prednosti društvenih mreža je što istovremeno dobijate informacije od više različitih osoba pa to predstavlja neki vid potvrđivanja.

Samo ujednačavanje stavova je određen proces koji je uslovljen mnogim faktorima. Mi prvenstveno nismo u mogućnosti da dogovorimo jedinstven cenovnik na teritoriji cele Srbije. Cene usluga u mnogome zavise od stepena razvijenosti područja u kom poslužete, a obim poslova koje obavlja računovođa je isti. Ne smatram da je cenovnik primarna stavka u ujednačavanju stavova, ali smatram da se mora postići određena jednakost između obima i vrste posla koji obavljate i naknade za obavljeni posao da biste imali mogućnost da zadovoljite određene lične potrebe i želje. Ukoliko to nije ispunjeno, prosto zapadate u određeno nezadovoljstvo i stanje letargičnosti gde niste ni motivisani da se trudite da se nešto promeni na bolje.

Nažalost, lično smatram da je naša struka u poslednjih par godina dosta degradirana. Postoji nekoliko faktora koji na to utiču.

Pre svega, ovo zanimanje je naprasno postalo atraktivno i otprilike ko god ne zna čime bi se bavio, opredeli se za posao u knjigovodstvu jer ne postoji nijedan uslov za njegovo obavljanje. Poslednjim izmenama Zakona o računovodstvu, predviđena su samo dva uslova za obavljanje računovodstvenih poslova – da je pretežna registrovana delatnost davanja usluga pružanje računovodstvenih usluga i da niste osuđeni pravosnažnom presudom za krivično delo. Dakle, iskustvo i znanje nisu od presudnog značaja.

Sledeći problem je što klijenti računovođu poistovećuju sa administrativnim radnikom. Sâm takav odnos prema računovođi dosta govori o tome koliko je struka potcenjena. Mišljenja sam da najveći problem predstavljaju česte izmene

propisa i njihova primena „sad za odmah“. Ukoliko tome dodamo činjenicu da su propisi ponekad nejasni pa samim tim i neprimenljivi u praksi, dolazimo u situaciju da imamo rok da odradimo posao za koji ne postoji instrukcija kako da se odradi. Jedan od takvih primera je obrazac PEP-IPJ za koji je propisana obaveza podnošenja u aprilu ove godine, sa primenom od 29. jula. Ta odredba Zakona je toliko konfuzna da bih mogla taksativno nabrajati nelogičnosti i apsurdnost takve odredbe. URIKS se zvanično obratio Ministarstvu finansija sa molbom da se ova odredba iz objektivnih razloga precizira. Ministarstvo se nije odazvalo na naš poziv, a evo ni dan danas mi ne znamo pouzdano šta treba da prijavimo, a šta ne pa računovođe prijavljuju sve jer “od viška glava ne boli”.

Šta biste izdvojili kao najveći problem srpske privrede koji se i dalje ne rešava, ili za koji ne postoji jednostavno rešenje?

Veliki problem predstavlja nedosledna primena propisa i nepostojanje određenog jedinstvenog stava od strane filijala poreske uprave. Jedan isti problem se rešava na različite načine od filijale do filijale. S obzirom na to da je u pitanju ceo jedan sistem, problem se mora sistemski rešavati. Postupci pred prvostepenim i drugostepenim organom nekada traju i godinama, iako su Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji i Zakonom o opštem upravnom postupku predviđeni rokovi za rešavanje po zahtevu stranaka. Dakle, problem je izostanak reakcije Ministarstva, na bilo koje obraćanje od strane privrede vi nemate nikakvu povratnu informaciju. Ministarstvo finansija bi moralo da prepozna i identifikuje probleme u upravnom postupku koji pretežno računovođa vodi u ime obveznika i koji konstantno nailazi na određene poteškoće u rešavanju naizgled jednostavnog problema.

Šta biste izdvojili kao najveći problem srpske privrede za koji postoji rešenje, a koje bi dovelo do ostvarivanja boljih uslova poslovanja za sve?

Primeri su brojni, ali opet na neki način većina problema je usko povezana sa postupcima koje vodimo kod nadležnih državnih institucija. Neretko se dešava u praksi da ste svedok da se zakonske odredbe odnose samo na privredu, da smo samo mi dužni da primenjujemo i poštujemo odredbe relevantnih zakona. Npr. poreska uprava pošalje opomenu i ostavi rok od pet dana da odgovorite po istoj. Ukoliko se dogodi da ste u to vreme na godišnjem odmoru, vama će račun biti

blokiran i prinudno naplaćen porez i dodatni troškovi, a možda na nekom drugom računu imate pretplatu i mogli ste zatvoriti obavezu preknjižavanjem. Sa druge strane, vi podnesete zahtev poreskoj upravi koji je ona dužna da reši u roku od 15 dana i koji u najvećem broju slučajeva ne bude rešen u tom roku. Razlozi za nerešavanje po zahtevu su brojni – inspektor je na bolovanju ili godišnjem odmoru, ili jednostavno ima previše predmeta pa ne stigne da odradi u roku. Računovođa ne može da ima previše predmeta, on sve u roku mora da reši.

Da li su žene i muškarci podjednako zastupljeni u delatnosti računovodstva?

Moj lični osećaj je da su žene ipak zastupljenije. I kod nas u URIKS-u skoro 80% članova su žene, što naravno nije relevantan podatak da se proceni učešće zastupljenosti nežnijeg pola u ovoj delatnosti.

Opšte je poznato da je jedan od uslova za kvalitetno poslovanje saradnja pravnika i ekonomiste, da li, po Vašem iskustvu, postoji približavanje ove dve različite, ali kompatibilne delatnosti?

Svakako postoji određen pomak u saradnji i smatram da je za nas računovođe izuzetno važno da pravna struka prepozna značaj našeg iskustva u privredi. Idealno bi bilo kada bi svaka agencija imala mogućnost da angažuje pravnika. Ne mora nužno da bude angažovanje pravnika u radni odnos, ali bar da može da angažuje outsourcing pravnu službu. Smatram da u postupcima koje pravnik vodi pred poreskom upravom, računovođa svojim iskustvom itekako može da doprinese jer je poreska uprava jedan vrlo rigidan organ za razliku od sudskih organa koji dozvoljavaju određen stepen slobode.

Kakva je uloga računovođa i knjigovođa u privredi danas, koje su to nove obaveze koje računovođe i knjigovođe preuzimaju na sebe u poslednje vreme?

Trenutno, računovođa je osoba za sve. Agencija za privredne registre je uvela obavezu elektronskog dostavljanja i potpisivanja finansijskih izveštaja. U idealnom teorijskom slučaju, plan je bio da preduzetnici i pravna lica sami elektronski potpišu finansijski izveštaj. Praksa je u mnogome drugačija od idealnog teorijskog slučaja. Imate klijenta koji je vodoinstalater ili obućar ili bravar... on zna da

zameni vodovodne cevi, đon na cipeli, bravu... i vi tom klijentu pošaljete na e-mail adresu (gde je pod znakom pitanja da li on uopšte ima e-mail adresu) link za elektronsko potpisivanje finansijskog izveštaja. I onda neko prigovori računovođi što je kao jedna odgovorna osoba koja je posvećena poslu i klijentima podnela i potpisala izveštaj za svog klijenta. Ovo je jedan od primera, u principu svi elektronski servisi su nekako dospeli u delokrug naših poslova.

Da li smatrate da bi trebalo uvesti licenciranje za FIZIČKA lica koja bi obavljala delatnost računovodstva i zašto?

Direktivama Evropske unije nije predviđeno licenciranje niti bilo koji drugi način zakonskog uređivanja računovod stvene profesije.

Većina zemalja EU kao i SAD više podstiču na dobrovoljne standarde kvaliteta pružanja usluga. Svakako, odsustvo regulisanja konkretno ove profesije dovodi do degradiranja same struke i slabijeg kvaliteta usluga. Nisam sigurna koliko bi samo licenciranje doprinelo poboljšanju opšteg stanja i kvalitetu usluga. Smatram da bi u većoj meri doprinelo propisivanje obaveze u pogledu stečenog visokog obrazovanja, posedovanje određenog broja godina praktičnog iskustva u struci i stručnog znanja. Možda bi bilo korisno postojanje registra računovođa, ali ne u smislu da im se dodeljuje određena dozvola za rad.

Da li smatrate da bi trebalo uvesti licenciranje za PRAVNA lica koja bi obavljala delatnost računovodstva i zašto?

Relevantniji uslov bi bio da su u pravnom licu zaposlena lica koja ispunjavaju određene uslove u pogledu visokog obrazovanja, radnog iskustva i stečenog znanja.

Izvor: Portal Paragraf lrx